

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tat-23 ta' April, 2013

Citazzjoni Numru. 276/2012

Amedeo **BARLETTA** kif debitament awtorizzat, għan-nom u in rappreżentanza tas-soċjeta' ingliża Compagnia Generale Servizi Finanza Co.Ge.S.Fin Limited li għandha n-numru tar-registrazzjoni 5265693 u Luciano Rotondi

VS

**L-AWTORITA' TAS-SERVIZZI FINANZJARJI TA'
MALTA**

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fl-14 ta' Marzu, 2012, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, l-atturi *nomine* u *proprio* talbu li din il-Qorti ssib li (a) id-deċiżjoni meħuda mill-

Awtorita' m'harrka fid-29 ta' Settembru, 2011, li bis-saħħa tagħha ħabbret li kienet sejra taħtar stralċjarju għas-soċjeta' European Insurance Group Limited (EIG) għall-finijiet tal-artikolu 28(1)(f) tal-Kapitolu 403 tal-Liġijiet ta' Malta bil-ħsieb li jsir l-istralċ tal-imsemmija kumpannija, kienet waħda li hija irrita u nulla min-ħabba li (i) ttieħdet bi ksur tal-jedd tal-atturi għal smiġħ xieraq u (ii) kienet waħda irraġonevoli għall-finijiet tal-artikolu 469A tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; u (b) tagħti kull ordni u provvediment li jidhrilha li jkun xieraq biex tneħħi l-effetti tal-imsemmija deċiżjoni u dawk konsegwenzjali għaliha u li terġa' tqiegħed lill-kumpannija EIG fl-istess qagħda li kienet qabel ittieħdet dik id-deċiżjoni. Talbu wkoll l-ispejjeż;

Rat id-degriet tagħha tal-21 ta' Marzu, 2012, li bih ordnat in-notifika lill-Awtorita' m'harrka u tat lill-atturi direttivi dwar it-tressiq tal-provi min-naħa tagħhom;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-Awtorita' m'harrka fit-13 ta' April, 2012, li biha laqgħet għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qalet li tonqos fl-atturi l-legittimazzjoni attiva billi hija l-kumpannija EIG, u mhux huma (bħala azzjonisti tagħha), li għandha interess tikkontesta l-likwidazzjoni, minbarra li ma huwiex minnu li l-kumpannija attriċi hija tassew l-*ultimate beneficial owner* ta' EIG; laqgħet ukoll billi qalet li l-ġudizzju m'huwiex sħiħ għaliex il-kumpannija EIG m'hijhiex parti fil-kawża; u laqgħet ukoll billi qalet li, ladarba l-atturi Barletta u Rotondi jgħixu barra minn Malta, l-kawża ma tistax timxi 'l quddiem qabel jaħtru mandatarju speċjali biex jidher għalihom f'din il-kawża jew jagħtu garanzija tajba għall-ispejjeż tal-kawża; u laqgħet ukoll billi qalet li l-attur Barletta ma ngħatax is-setgħa li jaħlef ir-rikors promotur ukoll f'isem l-attur Rotondi, li jinsab barra minn Malta. Laqgħet b'eċċezzjonijiet fil-mertu;

Rat in-Nota mressqa mill-atturi fis-27 ta' April, 2012, li biha taw lista tax-xhud li kien fi ħsiebhom iressqu;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-degriet tagħha tat-12 ta' Ġunju, 2012¹, li bih ordnat li, qabel kull haġ'oħra, ssir it-trattazzjoni tal-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-Awtorita' mħarrka dwar jekk l-atturi *nomine* u *proprio* għandhomx l-interess ġuridiku (*locus standi*) li jressqu u jmexxu 'l quddiem il-kawża;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-Awtorita' mħarrka fit-30 ta' Lulju, 2012², dwar l-imsemmija eċċezzjoni;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-atturi fis-26 ta' Ottubru, 2012³, bi twegiba għal dik tal-Awtorita' mħarrka;

Semgħet it-trattazzjoni ulterjuri tal-avukati tal-partijiet dwar l-imsemmija eċċezzjoni;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tal-4 ta' Diċembru, 2012, li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza dwar l-imsemmija eċċezzjoni preliminari;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni ta' sħarriġ ġudizzjarju. L-atturi jridu li l-Qorti ssib li d-deċiżjoni meħuda mill-Awtorita' mħarrka (aktar 'il quddiem imsejha "MFSA") f'Settembru tal-2011 biex tqiegħed lil kumpannija ta' assikurazzjoni fi stralc' ttieħdet bi ksur tal-jedd tagħhom ta' smiġħ xieraq u ma kinitx waħda raġonevoli. Iridu li l-Qorti tħassar dik id-deċiżjoni u l-miżuri kollha li setgħu ttieħdu b'konsegwenza tagħha u li terġa' tqiegħed lill-kumpannija milquta fl-istess qagħda li kienet qabel ma ttieħdet dik id-deċiżjoni;

Illi MFSA laqgħet b'mod preliminari, billi qalet li l-attur *nomine* u l-attur *proprio* m'għandhomx interess ġuridiku li

¹ Paġ. 25 tal-proċess

² Paġġ. 26 sa 32 tal-proċess

³ Paġġ. 35 sa 42 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

jmexxu l-kawża fil-kwalita' li qegħdin jidhru fiha, għaliex l-interess jinsab biss fil-kumpannija milquta bid-deċiżjoni mertu tal-każ. Laqgħu b'eċċezzjonijiet oħrajn kemm ta' xejra preliminari u wkoll fil-mertu;

Illi din is-sentenza qiegħda tingħata dwar l-ewwel eċċezzjoni preliminari dwar jekk l-atturi għandhomx *locus standi* f'din il-kawża;

Illi mill-ftit fatti li jirriżultaw mill-atti sa issa jirriżulta li l-kumpannija attriċi hija kumpannija reġistrata fir-Renju Unit fejn ukoll għandha s-sedi tagħha. Hija, flimkien mal-attur Rotondi, huma l-azzjonisti tal-kumpannija EIG, li hija kumpannija reġistrata f'Malta fl-2005. Fl-2009, EIG kienet ingħatat mill-MFSA l-awtorizzazzjoni biex tmexxi kummerċ ta' assikurazzjoni taħt id-dispożizzjonijiet tal-Att tal-1998 dwar il-Kummerċ ta' l-Assikurazzjoni⁴. EIG kienet tbigh poloz ta' assikurazzjoni maħruġin minnha fl-Italja;

Illi minħabba xi proċeduri ta' stħarriġ li kienu qegħdin isiru mill-awtoritajiet fl-Italja, EIG twaqqfet milli tbigh aktar poloz maħruġin minnha hemmhekk. Wara li kienet mgħarrfa f'dan kollu, MFSA nediet proċeduri biex twaqqaf lil EIG milli tkompli tikkummerċja fil-qasam tal-assikurazzjoni u biex tqiegħed lill-istess kumpannija fi proċess ta' stralċ. Fis-27 ta' April, 2010, MFSA issospendiet l-attività kummerċjali ta' EIG f'Malta;

Illi fit-12 ta' Lulju, 2010, MFSA irtirat l-awtorizzazzjoni li kienet tat lil EIG s-sena ta' qabel u f'Awissu ħatret persuna bħala amministratur ta' EIG. Fid-29 ta' Settembru, 2011, bagħtet ittra lill-kumpannija attriċi⁵, bħala azzjonista ta' EIG, biex tgħarrafha li kienet ħatret lil wieħed Brian Tonna bħala likwidatur bil-ħsieb li jmexxi l-proċess ta' stralċ ta' EIG;

Illi fl-14 ta' Marzu, 2012, infetħet din il-kawża;

Illi bħala konsiderazzjonijiet ta' natura legali marbuta mal-eċċezzjoni taħt eżami xieraq jingħad li MFSA tibni l-

⁴ Att XVII tal-1998 (Kap 403)

⁵ Dok "A", f'paġ. 6 tal-proċess

argument tagħha kollu fuq il-premessa li ladarba d-deċiżjoni attakkata kienet ingħatat kontra EIG, hija din il-kumpanija waħedha li għandha l-interess ġuridiku li tressaq l-azzjoni ta' sħarriġ ġudizzjarju biex tattakka dik id-deċiżjoni. MFSA tistrieħ fuq il-prinċipju li kumpanija għandha personalita' ġuridika għaliha u maqtugħa minn dik tal-azzjonisti tagħha;

Illi fuq l-imsemmi prinċipju, MFSA tislet il-*proper claimant rule* biex tgħid li l-ebda wieħed mill-atturi f'din il-kawża ma għandu s-setgħa li jmexxi 'l quddiem il-kawża ta' sħarriġ ġudizzjarju dwar id-deċiżjoni meħuda minnha f'Settembru tal-2011, ladarba l-egħmil amministrativ ittiegħed kontra persuna ġuridika b'personalita' għaliha. Tgħid li huwa biss f'azzjoni derivativa taħt id-dispożizzjonijiet relattivi tal-Kapitolu 386 tal-Liġijiet ta' Malta⁶ li azzjonist jikseb il-leġittimazzjoni attiva biex jiftaħ kawża b'ħarsien ta' jeddijiet tiegħu bħala azzjonist minoritarju f'kumpanija kummerċjali. Tgħid li bl-ebda tiġbid tal-immaginazzjoni ma jista' jingħad li l-kawża tal-lum hija azzjoni derivattiva: fl-ewwel lok, l-atturi *nomine* u *proprio* m'humieq azzjonisti minoritarji ta' EIG. Fit-tieni lok, l-atturi nfushom jgħidu li din tagħhom hija azzjoni taħt l-artikolu 469A tal-Kodiċi tal-Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili u mhux taħt l-Att tal-1995 dwar il-Kumpaniji. Fit-tielet lok, EIG lanqas biss hija parti f'din il-kawża. Fir-raba' lok, il-fatt li EIG għaddejjja minn proċess ta' stralċ iżomm milli tista' titressaq l-azzjoni derivativa, għaliex kumpanija fi stralċ tkun taħt il-kontroll ta' stralċjarju li l-interess waħdien tiegħu huwa favur il-kumpanija u mhux favur xi maġġoranza tal-azzjonisti li b'għemilhom jistgħu jxejnu l-jeddijiet tal-azzjonisti minoritarji;

Illi, min-naħa tagħhom, l-atturi *nomine* u *proprio* jgħidu li ma hemm l-ebda kontestazzjoni li huma l-azzjonisti ta' EIG. Minbarra dan, huma wkoll ħatru d-diretturi ta' EIG u l-istess MFSA għarrfet lill-kumpanija attriċi bid-deċiżjoni meħuda f'Settembru, 2011, meta qatgħetha li tqiegħed lil EIG fi proċess ta' stralċ. Huma jgħidu li, bl-argumenti tagħha, MFSA qiegħda turi li daret għar-rimedju li

⁶ Ara art. 402 tal-Kap 386

tqiegħed lil EIG fi stralċ sewwasew biex iġġib fix-xejn kull possibilita' ta' rimedju biex wieħed jista' jattakka d-deċiżjoni meħuda f'Settembru tal-2011 u li hija l-mertu tal-azzjoni tal-lum;

Illi l-atturi jzidu jgħidu li ladarba għandhom interessi patrimonjali fl-assi ta' EIG bħala azzjonisti tagħha ma jistax ikun li huma m'għandhomx interess ġuridiku li jmexxu 'l quddiem din il-kawża tagħhom tal-lum biex ma jhallux lill-kumpannija tagħhom tintemm fix-xejn u tkun xolta bla ma ħadd iqis jekk kienx hemm raġuni tajba fil-liġi biex isir hekk. Huma jisħqu ħafna fuq l-interess ġuridiku mnissel mir-rabta patrimonjali minħabba l-azzjonijiet fil-kumpannija, liema interess imur lil hinn minn dak li jstabilixxi l-prinċipju tal-personalita' ġuridika awtonoma ta' kumpannija kummerċjali;

Illi huma jgħidu li, bid-deċiżjoni meħuda mill-MFSA dwar EIG, huma ġarrbu ħsara, telf u dannu, u dan huwa biżżejjed biex jirradika fihom l-interess ġuridiku meħtieġ biex setgħu jiftħu din il-kawża u jmexxuha 'l quddiem. Huma jgħidu li EIG m'hijjex parti fil-kawża għaliex il-ħsara mġarrba bid-deċiżjoni meħuda mill-MFSA batewha huma u mhux EIG;

Illi ma hemm l-ebda dubju li r-regola msemmija minn MFSA u li hija l-pilastru li fuqu jitwaqqaf il-prinċipju tal-awtonomija tal-personalita' ta' kumpannija – r-regola fil-kawża *Foss vs Harbottle* – hija l-punt tat-tluq biex wieħed jara jekk l-atturi għandhomx il-leġittimazzjoni attiva li jieħdu inizzjattiva ġudizzjarja f'isem kumpannija li tagħha huma azzjonisti. L-argumenti magħmula minn MFSA biex issostni l-imsemmija regola huma kollha sodi u raġunati. Il-Qorti, iżda, tqis li ċ-ċirkostanzi tal-kawża tal-lum jifgħu dawl fuq qagħda fejn EIG ma tistax minn rajha tikkontesta d-deċiżjoni meħuda minn MFSA biex titqiegħed fi proċess ta' stralċ. Hemm ukoll iċ-ċirkostanza li l-azzjoni attriċi m'hijjex waħda derivativa, iżda waħda ta' sħarriġ ġudizzjarju ta' eġm il amministrativ. Kif sewwa jgħidu l-atturi fis-sottomissjonijiet tagħhom, ladarba EIG qiegħda f'proċess ta' stralċ u legalment taħt is-setgħat ta' stralċjarju li nħatar minn MFSA u li jirrapporta lilha, kif

jista' wieħed jistenna li dak l-istess stralċjarju jattakka d-deċiżjoni li biha nħatar f'dik il-kariga?;

Illi d-duttrina tagħraf li jista' jkun hemm qagħda fejn ir-regola ta' *Foss vs Harbottle* ma tibqax tithaddem aktar u dawn l-eċċezzjonijiet jinsabu wkoll fil-qafas ta' azzjoni derivattiva, b'waħda minn dawn tkun l-azzjoni personali li jgawdi l-azzjonist u oħra tkun azzjoni mitluba fl-interess tal-gustizzja. F'dan ir-rigward, MFSA tissottometti li azzjoni personali tista' titmexxa minn azzjonist biss jekk kemm-il darba jipprova li l-egħmil attakkat sar bi ksur ta' dmir dovut personalment lilu jew jekk huwa jkun ġarrab telf personali u separat minn dak li tkun ġarrbet il-kumpannija li tagħha huwa azzjonist;

Illi jidher li, f'ċirkostanzi serji u eċċezzjonali, azzjonist jista' jkollu interess li jressaq azzjoni li, normalment, tikkompeti lill-kumpannija. Jidher li l-qrati tagħna wkoll għarfu ċirkostanza bħal din fejn l-interess ġuridiku – għalkemm jista' jkun wieħed limitat – ikun jinstab ukoll f'azzjonist partikolari ta' kumpannija. B'dan il-mod "*a shareholder may, in certain exceptional circumstances, institute an action to safeguard the interests of the company even though such action would normally vest in the company itself. ... a shareholder has an interest in protecting the company against prejudicial action and that he may institute proceedings to safeguard the company's rights on the basis of that interest when those normally entrusted with the task (that is, the directors in normal circumstances and, in this case, the controller) fail to do so. ... the shareholder must file the proceedings in his personal capacity qua shareholder and that the action be limited to what was strictly necessary to safeguard the company's rights*"⁷. Din is-silta tirrifletti l-fehma tal-Qorti tal-Appell f'azzjoni li kienet saret biex tistħarreġ ksib ta' ishma li tqies li saru bi ħsara għall-interessi tal-azzjonisti⁸;

Illi l-Qorti tqis li meta wieħed iħares lejn is-siwi ta' eċċezzjoni li tqanqal dubju dwar jekk hemmx tassew l-

⁷ A Muscat *Principles of Maltese Company Law* (MUP, 2007) Chap XIV, § 3.3.2.3, f'pag. 906

⁸ Ara App. Civ. 21.7.1996 fil-kawża fl-ismijiet *Paċe pro et noe et vs Bonello pro et noe* (Kollez. Vol: LXXX.ii.849)

interess ġuridiku tal-parti attriċi li ssostni l-kawża, wieħed irid iżomm ma' dak li jipprovdi l-artikolu 780 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta u mal-prinċipji li sa minn żmien twil ilu ssawru biex ifissru x'inhu meħtieġ biex tali interess isejjes il-jedd tal-azzjoni. Biex tali interess ikun tutelat minn karattru ġuridiku, irid ikun iwassal għal riżultat ta' utilita' u vantaġġ għal min irid jeżerċita l-jedd⁹, b'mod li jekk l-azzjoni ma tistax twassal biex tipproduċi tali riżultat għal min jibdiha, dik l-azzjoni ma tistax tregi¹⁰. Kien minħabba dan il-prinċipju li għadd ta' sentenzi ċaħdu l-jedd tal-azzjoni lil min ried jikseb b'sentenza biss dikjarazzjoni mingħajr oġġett materjali¹¹;

Illi, minbarra dan, u dejjem għal dak li jirrigwarda l-aspett tal-attwalita' tal-interess f'attur, irid jintwera li dak l-interess jibqa' jseħħ matul il-ħajja kollha tal-azzjoni, u mhux biss fil-bidu tagħha, għaliex jekk dan l-interess jintemm fix-xejn, il-konsegwenza immedjata tkun li l-imħarrek jinħeles milli jibqa' fil-kawża¹². Hu stabbilit ukoll mill-Qrati li dak li jfisser l-interess tal-attur għandu jkun jidher mill-att innifisu li bih tinbeda kawża¹³, u għalkemm il-mottiv tal-interess mhux meħtieġ li jkun imsemmi fir-Rikors Maħluf, għandu jirriżulta mill-provi jekk kemm-il darba jiġi kuntrastat¹⁴;

Illi l-interess mhux tabilfors ikun wieħed li jiġi kwantifikat f'somma determinata ta' flus jew ġid, u jista' jeżisti wkoll fejn jimmira li jħares jew jagħti għarfien għal jedd morali jew sugġettiv¹⁵, imbasta l-jedd invokat ma jkunx wieħed ipotetiku¹⁶;

Illi fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet kollha li saru s'issa l-Qorti hija tal-fehma li m'għandhiex tilqa' l-eċċezzjoni preliminari ta' MFSA. Fl-ewwel lok, l-azzjoni tal-atturi *nomine* u *proprio* hija waħda attwali li titlob sħarriġ dwar egħmil ta' awtorita' pubblika li, b'deċiżjoni meħuda minnha, waqqfet il-ħidma ta' kumpannija (EIG) li kienet

⁹ Ara App. Ċiv. 13.2.1953 fil-kawża fl-ismijiet *Manche' vs Montebello* (Kollez. Vol: XXXVII.i.56)

¹⁰ P.A. 7.1.1953 fil-kawża fl-ismijiet *Camilleri vs Sammut* (Kollez. Vol: XXXVII.ii.605)

¹¹ Ara App. Ċiv. 8.6.1942 fil-kawża fl-ismijiet *Cortis vs Bonello* (Kollez. Vol: XXXI.i.218)

¹² App. Ċiv. 17.2.1993 fil-kawża fl-ismijiet *Sammut et noe vs Attard* (Kollez. Vol: LXXVII.ii.246).

¹³ Ara App. Ċiv. 3.12.1984 fil-kawża fl-ismijiet *Borg vs Caruana* (Kollez. Vol: LXVIII.ii.232) u l-għadd ta' sentenzi hemm imsemmija

¹⁴ Ara App. Ċiv. 12.12.1983 fil-kawża fl-ismijiet *Ignazio Gatt vs Michael Debono et*

¹⁵ P.A. 13.10.1952 fil-kawża fl-ismijiet *Axiaq vs Mizzi noe et* (Kollez. Vol: XXXVI.ii.532)

¹⁶ App. Ċiv. 15.12.1932 fil-kawża fl-ismijiet *Scolaro vs Bailey* (Kollez. Vol: XXVII.ii.195)

awtorizzatha hija stess biex tibda tikkummerċja. Fit-tieni lok, l-kawża tal-lum m'hijiex waħda ta' sura merament dikjaratorja, iżda, jekk kemm-il darba kellha tintlaqa', waħda integrativa, għaliex maħsuba biex tħassar l-egħmil amministativ u terġa' tqiegħed kolloxx għal li kien qabel ittieħdet id-deċiżjoni amministrativa attakkata. Fit-tielet lok, l-interess tal-atturi huwa wieħed attwali, għaliex bid-deċiżjoni meħuda ntlawtu l-interessi diretti tagħhom, lil hinn mill-interess ta' EIG. Fir-raba' lok, fil-qagħda legali li EIG tinsab fiha, l-kumpannija milquta bid-deċiżjoni meħuda mill-MFSA ma jidhirx li hija f'qagħda li tnedi minn rajha proċedura ta' sħarriġ ġudizzjarju sewwasew biex twaqqa' d-deċiżjoni li titqiegħed fi stralċ. Dawn iċ-ċirkostanzi kollha jsaħħu l-fehma tal-Qorti li l-atturi għandhom interess ġuridiku tutelabbli biex imexxu din il-kawża;

Illi l-Qorti m'hijiex qiegħda tgħaddi xi għamla ta' ġudizzju dwar il-mertu nnifsu, ukoll għaliex il-kawża għadha fi stadju bikri u l-provi mressqa huma tassew ftiit. Lanqas ma qiegħda tagħti xi fehma tagħha dwar jekk EIG imisshiex tkun parti fil-kawża jew jekk il-ġudizzju huwiex sħiħ xorta waħda mingħajrha bħala parti fil-kawża. Dawn kollha huma kwestjonijiet li jista' jkun meħtieġ li tqishom aktar 'il quddiem. Iżda l-punt ewlieni f'dan l-istadju huwa li min fetaħ din il-kawża jidher li kellu interess biżżejjed biex jagħmel dan u l-Qorti ma tħossx li għandha ċċaħħad lill-parti attriċi milli tinqeda bih biex tfittex ir-rimedju mitlub;

Għaldaqstant, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tiċħad l-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-Awtorita' mħarrka billi m'hijiex mistħoqqa fid-dritt u ssib li l-atturi, fil-kwalita' tagħhom premessa, għandhom il-legittimazzjoni attiva u l-*locus standi* li jressqu u jmexxu 'l quddiem l-azzjoni tal-lum;

Tordna lill-istess Awtorita' mħarrka biex tħallas l-**ispejjeż** marbuta ma' din is-sentenza; u

Tordna li s-smiġħ tal-kawża jitkompla bit-trattazzjoni tal-kawża fil-mertu.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----